The Greek Review of Social Research

Vol 13 (1972)

13

**Τεχνική συνεργασία και κοινωνική ανάπτυξις:
Απόσπασμα εκθέσεων εμπειρογνομένων του
Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών**

(ΟΗΕ) Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, Δ. Αλετρά

doi: [10.12681/grsr.497](https://doi.org/10.12681/grsr.497)

Copyright © 1972, (ΟΗΕ) Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, Δ. Αλετρά

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), & Αλετρά Δ. (1972). Τεχνική συνεργασία και κοινωνική ανάπτυξις: Απόσπασμα εκθέσεων εμπειρογνομένων του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. *The Greek Review of Social Research*, 13, 113–121. <https://doi.org/10.12681/grsr.497>

ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

Ἀπόσπασμα ἐκθέσεως ἐμπειρογνομόνων
τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν

Μετάφρασις Δ. Ἀλετρά

20ῆ σύνοδος τῆς Ἐπιτροπῆς
Κοινωνικῆς Ἀναπτύξεως ΟΗΕ
17.2.1969 - 5.3.1969

Ι. πλαίσιον ἐντὸς τοῦ ὁποίου τίθεται ἡ παρούσα ἔρευνα: βασικαὶ ὀρχαί καὶ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τῆς ἀναπτύξεως

13. Ἡ δοθεῖσα εἰς τοὺς Γραμματεῖς τοῦ ΟΗΕ ἐν-
τολὴ ἀπορρέει ἀπὸ ὀρισμένον ἀριθμὸν ἀποφάσεων
τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν, αἱ ὁποῖαι σχε-
τίζονται μὲ διαφόρους πλευρὰς τῆς κοινωνικῆς ἀνα-
πτύξεως.

14. Ἡ κοινωνικὴ πρόοδος ὀρίζεται εἰς τὴν ὑπ'
ἀριθμ. 1392 (XIV) ἀπόφασιν τῆς Γενικῆς Συνελεύ-
σεως ὡς «αὐτοσκοπὸς καὶ ἐν ἑκ τῶν μέσων τῶν εὐ-
νοούντων τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν». Ἡ Γενικὴ
Συνέλευσις εἰς τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1515 (XV) ἀπόφασιν
τῆς διασαφηνίζει ὅτι διὰ νὰ ἐπιτευχθοῦν οἱ ἀντικει-
μενικοὶ σκοποὶ τῆς ἀναπτύξεως πρέπει ἀπαραι-
τήτως νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν καὶ ἀνθρώπινα
ὡς καὶ κοινωνικαὶ πλευραὶ τῶν.

Εἰς τὸ προοίμιον τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1139 (XLI) ἀπο-
φάσεώς του τὸ Οἰκονομικὸν καὶ Κοινωνικὸν Συμ-
βούλιον διακηρύττει ὅτι «ὁ ὑπέρτατος σκοπὸς τοῦ
ἔργου τοῦ Ὁργανισμοῦ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν
εἰς τὸν κοινωνικὸν τομέα εἶναι νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν
προετοιμασίαν ἐνὸς καλυτέρου μέλλοντος διὰ τὸν
ἄνθρωπον, διὰ τῆς βελτιώσεως τῆς εὐημερίας του
καὶ διὰ τῆς ἐγγυήσεως τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἀξιο-
πρεπείας του». Εἰς τὴν ἰδίαν ἀπόφασιν ὑπογραμμί-
ζεται «ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς ἀλληλεξ-
αρτήσεως τῶν οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν πα-
ραγόντων ὡς καὶ ἡ θεμελιώδης ἀνάγκη μιᾶς οἰκο-
νομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀναπτύξεως αἱ ὁποῖαι νὰ
συμβαδίζουσιν». Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις εἰς τὴν ὑπ'
ἀριθμ. 2293 (XXII) ἀπόφασιν τῆς ὑπογραμμίζει
τὴν ἀλληλεξάρτησιν τῶν οἰκονομικῶν καὶ κοινο-
νικῶν παραγόντων τῆς ἀναπτύξεως καὶ παρακαλεῖ
τὸ Οἰκονομικὸν καὶ Κοινωνικὸν Συμβούλιον ὅπως
εἰσηγηθῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ προγραμματισμοῦ
τῆς ἀναπτύξεως «νὰ ἔχῃ ἀπολύτως ὑπ' ὄψιν του τὸν
ρόλον τὸν ὁποῖον δύναται νὰ διαδραματίσῃ ἡ κοι-
νωνικὴ ἀνάπτυξις ὡς πρὸς τὴν ἐπιτάχυνσιν τῆς πρ-
αγματοποιήσεως τῶν σκοπῶν τῆς Ἐθνικῆς ἀναπτύ-
ξεως, ἰδιαιτέρως δὲ εἰς τὰ πλαίσια τῆς προετοιμασί-
ας τῆς νέας Δεκαετίας, ἥτις καὶ θὰ συνεχίσῃ αὐτὴν
τὴν ἀνάπτυξιν». Τὸ Οἰκονομικὸν καὶ Κοινωνικὸν
Συμβούλιον εἰς τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1320 (XLIV) ἀπόφα-
σίν του μνημονεῖ περισσότερον ἀναλυτικῶς τὰ
κοινωνικά θέματα τὰ ὁποῖα πρέπει σοβαρῶς νὰ λη-
φθοῦν ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν ἐπεξεργασίαν μιᾶς διεθνoῦς
στρατηγικῆς ἀναπτύξεως διὰ τὴν προσεχῆ δεκα-
ετίαν.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ ὑπεγραμμίσθη «ἡ ἀλληλεξάρτησις
τῶν κοινωνικῶν καὶ οἰκονομικῶν πλευρῶν τῆς
ἀναπτύξεως» καὶ ἐγίνε ἀπαρίθμησις ὀρισμένων κοι-
νωνικῶν σκοπῶν οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ ληφθοῦν ὑπ'
ὄψιν κατὰ τὴν ἐπεξεργασίαν διεθνoῦς κλίμακος
στρατηγικῆς διὰ τὴν ἀνάπτυξιν. Τὸ Συμβούλιον,

κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1274 (XLIII) ἀπόφασίν του, υπεγράμμισε «τὴν στενὴν ἀλληλεξάρτησιν ἡ ὁποία ὑφίσταται εἰς τὰς ἀγροτικὰς καὶ ἀστικὰς περιοχὰς μεταξὺ τῶν οἰκονομικῶν ἐπιδιώξεων καὶ τῆς ἀξιοποιήσεως τοῦ ἀνθρώπινου δυναμικοῦ, ἀμφοτέρων θεωρουμένων ὡς ἀναποσπάστων στοιχείων μιᾶς πραγματικῆς πολιτικῆς κοινωνικῆς ἀναπτύξεως».

15. Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς εἰς τὸν πρόλογον τῆς ἐκθέσεώς του ἐπὶ τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα προετάθησαν ὡς πρὸς τὴν Δεκαετίαν τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν (E/3613), παρτήρησε τὰ κάτωθι: «Μανθάνομεν ὅτι ἡ ἀνάπτυξις δὲν ἀποβλέπει μόνον εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς του ὡς κοινωνικοῦ ὄντος καθὼς καὶ εἰς τὴν ἐν γένει ἱκανοποίησιν τῶν προσδοκιῶν του. *Ἡ ἀνάπτυξις δὲν εἶναι ἀπλῶς συνώνυμος τῆς οἰκονομικῆς εὐημερίας: Εἶναι βεβαίως οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις, ἀνάπτυξις ὅμως συνοδευομένη ἀπὸ μεταβολὰς.*»

16. Πολυάριθμοι μαρτυρίαι ἐκ διαφορετικῶν πηγῶν ἔρχονται νὰ ὑποστηρίξουν αὐτὴν τὴν θέσιν. Ὁ Gunnar Myrdal, τῶς Γραμματεὺς τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου διὰ τὴν Εὐρώπην, ὑποδεικνύει ὅτι «ὠντότητες «μὴ οἰκονομικαὶ» δὲν ἀκολουθοῦν ἐκδόως τὴν οἰκονομικὴν ἐξέλιξιν, ἀντιθέτως τὴν ἀναχαίττουν καὶ τῆς προβάλλουν ἐμπόδια, οὕτως ὥστε συχνὰ δὲν δυνάμεθα νὰ συναγάγωμεν τὴν ἀκριβὴν σημάσιαν τῶν «οἰκονομικῆς φύσεως» στοιχείων. Πρακτικὴ συνέπεια τῆς καταστάσεως αὐτῆς εἶναι ἡ ἰδιαίτερος ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη νὰ συντονίζεται ὁ προγραμματισμὸς τῶν «οἰκονομικῶν» καὶ «μὴ οἰκονομικῶν» τομέων».

17. Ἄλλος θεωρητικὸς τῆς ἀναπτύξεως διατυπώνει τὴν αὐτὴν ἰδέαν μὲ τρόπον διαφορετικόν:

«Ἡ ἀνάπτυξις πάντως δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπολογισθῇ μὲ τὴν ἀπλὴν ἀνάγνωσιν διαφορῶν ἀνομοιογενῶν στατιστικῶν στοιχείων. Εἶναι διαδικασία πολὺ περισσότερον πολὺπλοκος. Ὁ στόχος μας δὲν εἶναι ἡ αὐξήσις τοῦ ποσοστοῦ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος τῶν ἐπὶ μέρους χωρῶν, ἀλλὰ ἡ μεταρροπὴ τῶν πατροπαράδοτων κοινωνιῶν εἰς ἐκσυγχρονισμὸν καὶ ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἀνθρώπου. ...Πρέπει νὰ ἐφαρμόσωμεν νέας μεθόδους, νέας συνθέσεις καὶ νέας σχέσεις αἱ ὁποῖαι νὰ συνδέσουν ὅτι καλύτερον ἢ ὅτι ὑπάρχει ἐκ τῆς γενικῆς ἐθνικῆς ἀγωγῆς (culture) τῶν διαφορῶν χωρῶν μὲ τὰς ἀναγκαίας μεταρρυθμίσεις διὰ τὴν προώθησιν τῆς ἀναπτύξεως».

18. Ἐξ ἄλλου ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς βοηθείας διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ὁργανώσεως συνεργασίας καὶ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως παρατηρεῖ τὰ ἀκόλουθα: «Τώρα ἀντιλαμβανόμεθα ὅλον περισσότερον ὅτι ἡ οἰκονομικὴ ζωὴ ἐκάστης χώρας εἶναι στενῶς συνδεδεμένη μὲ τοὺς πολιτικούς, ἱστορικούς καὶ κοινωνικούς ὁρους τῆς ὑποστάσεώς της καὶ ὅτι ἡ οἰ-

κονομικὴ τῆς ἀνάπτυξις δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐξασφαλισθῇ εἰμὴ μόνον εἰς τὰ πλαίσια τῆς ἀναπτύξεως καὶ τῶν τριῶν αὐτῶν ὁρῶν.» Ἀκολουθῶς μνημονεύει «τὸν ἀποφασιστικὸν ρόλον τὸν ὁποῖον δύνανται νὰ παίξουν οἱ μὴ οἰκονομικοὶ παράγοντες εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς ἀναπτύξεως».¹

19. Οἱ Γραμματεῖς τοῦ ΟΗΕ ἐσημείωσαν τὴν ὑφισταμένην ἀναμφισβήτητον ἀντίθεσιν μεταξὺ τῆς ἀναγνωρίσεως ἁφ' ἑνὸς τῶν ὡς ἄνω γενικῶς παραδεκτῶν ἀρχῶν καὶ τῆς ἀνεπαρκείας ἁφ' ἑτέρου τῶν πόρων, ἀλλὰ καὶ τῆς σειρᾶς προτεραιότητος, αἱ ὁποῖαι ἐδόθησαν εἰς τὴν κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν.

20. Οἱ Γραμματεῖς λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὰς ὑπὸ τῶν διευθυντικῶν ὁργάνων τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἀνακινωθεῖσας κατευθύνσεις πρὸς καθορισμὸν μιᾶς στρατηγικῆς τῆς ἀναπτύξεως, ὁρμῶνται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ὅτι *ἡ ἀνάπτυξις εἶναι ἐνιαῖα μορφῆς διαδικασία ἐντὸς τῆς ὁποίας οἱ οἰκονομικοὶ καὶ κοινωνικοὶ παράγοντες δὲν εἶναι ἀνεξάρτητοι καὶ ἐπομένως ἡ προσεγγίσις τῶν προβλημάτων ἀναπτύξεως δὲν εἶναι δυνατὴ ἀπὸ σκοπιᾶς ἀποκλειστικῶς «οἰκονομικῆς» ἢ «κοινωνικῆς».*

Υἱοθέτησαν λοιπὸν τὴν ἔννοιαν μιᾶς ἐνοποιημένης ἐξελίξεως τῆς ἀναπτύξεως καὶ τὴν ἀντίληψιν ὅτι ὑπάρχει μόνον μία στρατηγικὴ τῆς ἀναπτύξεως, ἡ ὁποία ὀφείλει νὰ ὑποτελῇ τὸ ἀντικείμενον ἐνιαίου, συνολικοῦ, προγραμματισμοῦ λαμβάνοντος ὑπ' ὄψιν τὸσον τοὺς οἰκονομικοὺς ὅσον καὶ τοὺς κοινωνικοὺς συντελεστές.

Ἡ ἐξέλιξις τῆς δομῆς καὶ τῶν θεσμῶν ἁφ' ἑνὸς καὶ τοῦ διαθεσимоῦ ἀνθρώπινου δυναμικοῦ ἁφ' ἑτέρου ἀποτελοῦν τὰ βασικὰ στοιχεῖα-κλειδιά τῆς στρατηγικῆς αὐτῆς καὶ πρέπει νὰ συγκεντρώνουν τὴν ἰδιαίτεραν προσοχὴν τῶν ὑπευθύνων διὰ τὰ προγράμματα ἀναπτύξεως τὸσον ἐπὶ ἐθνικοῦ ὅσον καὶ ἐπὶ διεθνoῦς ἐπιπέδου.

II. ἀνάγκαι καὶ προβλήματα γενικῆς φύσεως

21. Οἱ Γραμματεῖς παρτήρησαν ὅτι, ὅν καὶ ἡ παρούσα Δεκαετία ἔδωκε τὴν εὐκαιρίαν εὐρύτερας διεθνoῦς βοηθείας εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας, ἡ ἀπόστασις μεταξὺ τῶν χωρῶν αὐτῶν καὶ τῶν περισσότερων ἀνεπτυγμένων ἐξακολουθεῖ νὰ γίνεται περισσότερο ἀίσθητή. Τὰ θεμελιώδη προβλήματα, τὰ ὁποῖα καλεῖται νὰ ἀντιμετωπίσῃ ὁ ὑπὸ ἀνάπτυξιν κόσμος, ἐκρίθησαν ἐπιείρῳ ὅσον ποτὲ ἄλλοτε, ἡ κατεπείγουσα δὲ ἀνάγκη λύσεως αὐτῶν γίνεται δευτέρα καθ' ὃ μέτρον αὐξάνεται ἡ ἐπὶ τῶν κυβερνήσεων καὶ τῆς διεθνoῦς κοινότητος ἀσκουμένη πίεσις ὑπὸ τῶν ἐπιδιώξεων τὸν μαζῶν.

1. Ὁργάνωσις Βοηθείας καὶ Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως, *Efforts et Politiques d'aide au développement, Examen 1967, Rapport du Président du Comité d'aide au développement* (Paris, 1967).

22. 'Εάν κρίνωμεν εκ τῶν 'Εκθέσεων τὰς ὁποίας ἐξεπὸνῃσαν καὶ ἔθεσαν ὑπ' ὀνιν τῶν Γραμματέων αἱ ὑπὸ ἀνάπτυξιν χῶραι διὰ νὰ ὀρίσουν τὰς ἀνάγκας καὶ τὰ κυριώτερα προβλήματα τῶν εἰς τὸν κοινωνικὸν τομεᾶ, ὡς καὶ ἐκ τῆς φύσεως τῆς τεχνικῆς βοηθείας τὴν ὁποίαν ζητοῦν αἱ χῶραι αὐταὶ ἀπὸ τὰς Ὁργανώσεις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, βλέπομεν ὅτι δι' αὐτὰς ἄμεσον προτεραιότητα ἔχουν ἡ ὑγεία, ἡ διατροφή, ἡ παιδεία, ἡ στέγασις ὡς καὶ ἡ ἀγροτικὴ ἀνάπτυξις.

Εἰς πλείστας χώρας μεταξὺ τῶν ἐξ ἴσου σημαντικῶν προβλημάτων τὰ ὁποῖα ἐμποδίζουν τὴν πρόοδον εἰς ὅ, τι σχετίζεται μετὰ τὴν ἐξύψωσιν τοῦ ἐπιπέδου ζωῆς συγκαταλέγονται αἱ ὑποασφαλῆσις καὶ ἡ ἀνεργία, ἰδίως μεταξὺ τῶν νέων, αἱ κοινωνικαὶ ἀνάγκαι καὶ τὰ ζητήματα τὰ συνδεόμενα μετὰ τὸ μέγεθος τῆς κατανόμῃ τῶν πληθυσμῶν. Ὅταν ἐξετάσωμεν μίαν πρὸς μίαν τὰς ἐκδηλωθείσας εἰς τοὺς τομεῖς αὐτοὺς τάσεις κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τῆς παρούσης δεκαετίας τῆς ἀναπτύξεως, θὰ εὐρεθώμεν ἐνώπιον ἀνισομεροῦς καὶ ἀποθαρρυντικοῦ πίνακος, ὁ ὁποῖος φανερώνει πραγματικὴν πρόοδον εἰς ὀρισμένους τομεῖς καὶ ἀποτελμάτωσιν, ἀκρίβεστερον ἐπιδείκνυσιν τῆς καταστάσεως, εἰς ἄλλους.

23. Οἱ Γραμματεῖς ἐσημείωσαν ὀρισμένον ἀριθμὸν σημαντικῶν πλευρῶν τῆς προόδου καὶ τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων.

24. Εἰς τὸν τομεᾶ τῆς ὑγείας ἐπραγματοποιήσαν σημαντικὰ βήματα πρόοδον εἰς τὸν ἄγωνα καταπολεμήσεως ὀρισμένων ἐκ τῶν κυριωτέρων μεταδοτικῶν νόσων καὶ ἐσημειώθη πτώσις τοῦ ποσοστοῦ θνησιμότητος, κυρίως εἰς τὰ παιδιὰ μικρᾶς ἡλικίας. Παρητήρηθη ὅτι εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας αἱ νόσοι διατροφῆς ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι πολὺ σημαντικὸν πρόβλημα τῆς δημοσίας ὑγείας, ἐφ' ὅσον ἐν ἔως δέκα τοῖς ἑκατὸν τῶν παιδιῶν νεαρᾶς ἡλικίας πάσχουν ἐκ σοβαρᾶς ἐλλείψεως πρωτεϊνῶν.

Συμφώνως πρὸς τὴν Ἐκθεσιν τοῦ 1967 ἐπὶ τῆς κοινωνικῆς καταστάσεως εἰς ὅλον τὸν κόσμον, περισσότερον τοῦ ἡμίσεος τοῦ συνολικοῦ πληθυσμοῦ τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξιν περιοχῶν ἐστερεῖτο ἀκόμη τῶν τροφίμων τῶν ἀναγκαίων πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς δραστηριότητος καὶ τῆς ὑγείας τοῦ.

25. Ἡ ἐκπαίδευσις ἀνῆκε εἰς τοὺς τομεῖς διὰ τοὺς ὁποίους ὁ ὑπολογισμὸς τῆς συντελεσθείσης προόδου εἶναι ἰδιαίτερος δυσχερής. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πρώτου ἡμίσεος τῆς δεκαετίας τοῦ 1960 τὸ ποσοστὸν τοῦ ἀναλφαβητισμοῦ ἐξηκολούθησε νὰ μειοῦται, ἀλλὰ συμφώνως πρὸς ἀκριβεῖς ὑπολογισμοὺς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀναλφαβητῶν ἐνηλίκων ἐξακολουθεῖ εἰς τὴν πραγματικότητα νὰ αὐξάνη.

Εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας ἡ αὔξησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐγγραφομένων εἰς τὴν στοιχειώδη ἢ τὴν μέσῃν ἐκπαίδευσιν ὑπῆρξε πολὺ ταχύτερα τοῦ ποσοστοῦ αὔξεσεως τῶν ὁμάδων τῆς ἀντιστοίχου σχολικῆς ἡλικίας. Ἐν τούτοις εἰς πολλὰς χώρας ἡ ποι-

ότης τῆς παιδείας παρουσιάζει ἐμφανῆ τάσιν πτώσεως, διότι ὑποχρεοῦνται νὰ χρησιμοποιοῦν ἐκπαιδευτικούς μετρίας καταρτίσεως διὰ νὰ αὐξήσουν τὰς δυνατότητας προσελεύσεως τῶν παιδιῶν εἰς τὴν Ἐκπαίδευσιν.

26. Εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν ὡς καὶ εἰς τὰς περισσότερον ἀνεπτυγμένας ἐπὶ τοῦ οικονομικοῦ ἐπιπέδου χώρας, αἱ δυσκολίαι στεγάσεως συνδέονται μετὰ ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα θέτουν ἡ αὔξησις τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὰ ἀστικά κέντρα, αἱ μετακινήσεις ἀπὸ τὰς ἀγροτικὰς περιοχὰς εἰς τὰς πόλεις, ὁ ὑπερπληθυσμὸς, κτλ. Ἡ ἴδρις κατοικῶν κάθε ἄλλο παρὰ ἱκανοποιεῖ τὰς ἀνάγκας τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξιν χωρῶν, αἱ δὲ πόλεις ἐξακολουθοῦν νὰ ἀναπτύσσονται μετὰ τρομακτικὸν ρυθμὸν ἀνευ προγραμματισμοῦ καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐμφανίζουν ρυπαρὰς οἰκίας καὶ ἀθλίους συνοικισμούς.

Αἱ τάσεις αὐταὶ, τὰς ὁποίας ἡ Ἐκθεσις τοῦ 1967 ἀποδίδει εἰς ἑλλειψιν πόρων καὶ εἰς ἀνεφάρμοστον πολεοδομικὴν στρατηγικὴν, παρουσιάζουν σημαντικὰ ἐμπόδια διὰ τὴν μελλοντικὴν ἀνάπτυξιν. Τοῦς Γραμματεῖς ἀπσχόλησαν ἰδιαίτερος προβλήματα συνδεόμενα μετὰ τὴν συγκέντρωσιν κεφαλῶν προοριζομένων διὰ τὴν ἀνάπτυξιν, τὴν κατάρτισιν τῶν ἀπαιρητῶν ἐργατῶν διὰ τὴν κατασκευὴν οἰκῶν καὶ τὸ καταλλήλου προσωπικὸν διὰ τὸν προγραμματισμὸν. ἐπίσης δὲ καὶ τὸ πρόβλημα τῆς ἐλλείψεως τοῦ ἐπιβαλλομένου ἐκάστοτε φυσικοῦ προγραμματισμοῦ. Ἐν τούτοις ἀνεγνώρισαν ὅτι ἡ κατάστασις καὶ αἱ ἀνάγκαι διέφερον αἰσθητῶς ἀπὸ χώρας εἰς χώραν.

27. Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἐπιπέδου ζωῆς τῶν ἀγροτικῶν πληθυσμῶν, οἱ ὁποῖοι ἐξακολουθοῦν νὰ ἀντιπροσωπεύουν τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸν εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας, ἔχει γίνεαι ἐπιτακτικὸν καθήκον τόσον ἀπὸ πλευρᾶς οικονομικῆς ἀνάδου ὅσον καὶ ἀπὸ πλευρᾶς κοινωνικῆς προόδου. Ἡ ἀνάγκη ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς γεωργίας καὶ αὐξήσεως τῆς παραγωγικότητος, ἰδρύσεως ἐνδοαγροτικῶν ὑποδομῶν παραγωγῆς, δημιουργίας δυνατότητων δι' ἐπαγγελμάτα μὴ ἀγροτικά καὶ ἡ ἐξασφάλισις ἐνυτέρας χρησιμοποίησεως τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν εἰς τὰς περιοχὰς τῆς ὑπαίθρου, ὅλα αὐτὰ εἶναι στενῶς συνδεόμενα μετὰ τὸ πρόβλημα τοῦ μαρasmus τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν καὶ τῆς μαζικῆς ἐξόδου πρὸς τὰς πόλεις. Ὡρισμένα κυβερνήσεις ἀρχίζουν νὰ μελετοῦν αὐτὰ τὰ προβλήματα ἐν τῷ συνόλῳ τῶν καὶ ἐφαρμόζουν κατὰ περιοχὰς προγράμματα ἀναπτύξεως προσεγγίζοντα εἰς πολλοὺς τομεῖς τὰ προβλήματα τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν ἢ τοῦ ἐνυτέρου πλαισίου τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν πόλεων καὶ τῆς ὑπαίθρου.

28. Κατὰ τὴν ἐπιτοπίαν ἐρεῦνης οἱ Γραμματεῖς ἀνεκάλυψαν ὀρισμένον ἀριθμὸν ἄλλων κοινωνικῶν προβλημάτων ἐπηρεάσεως φύσεως, ἥτοι προβλήματα ἐνδιαφερόντα κυρίως τὰς ὑπηρεσίας κοινω-

νικῆς προστασίας ἐν γένει καὶ ὅλων ἰδιαιτέρως τὰ προγράμματα τὰ προοριζόμενα διὰ τὰ παιδιά, τὰς μητέρας καὶ τοὺς νέους. Ἡ ἀπαράιτητος εἰς τινὰς τομεῖς νομοθεσία, ὡς ἐπὶ παραδείγματι εἰς τὴν παιδοκομικὴν, τὰς κοινωνικάς ὑπηρεσίας καὶ τὰ ἰδρύματα παίδων, εἶναι ἐνίοτε ἀνύπαρκτος καὶ συχνὰ ἀναχρονιστικὴ.

Τὸ ἔργον τῶν Γραμματέων δὲν περιορίζετο μόνον εἰς διατύπωνιν συστάσεων πρὸς τὰς κυβερνήσεις σχετικῶν μὲ τὴν σειρὰν προτεραιότητος. Οὗτοι ἠσθάνθησαν ἀνησχίαν διὰ τὴν βραδύτητα μὲ τὴν ὁποίαν ἀναπτύσσονται ὥρισμένα προγράμματα προοριζόμενα ἀπ' εὐθείας διὰ τὸν πληθυσμὸν ὡς καὶ διὰ τὸν ἄμεσον καταμερισμὸν τῶν ὑπηρεσιῶν, ἰδίως εἰς τὸν εὐρὺν τομέα τῆς κοινωνικῆς προστασίας καὶ συγκεκριμένως τῆς προστασίας τῆς οἰκογενείας, τῆς παιδικῆς ἡλικίας καὶ τῆς νεότητος, ὡς καὶ διὰ τὰ προγράμματα τὰ συναφῆ μὲ τὴν πρόληψιν τῆς ἐγκληματικότητος καὶ τὰς ὑπηρεσίας τὰς προοριζόμενας διὰ τοὺς ἀναπήρους. Οἱ Γραμματεῖς κατέληξαν ἐπίσης εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι πρέπει νὰ καταβληθῇ μεγαλύτερα προσπάθεια ὥστε νὰ ἐνθαρρυνθῇ ὁ πληθυσμὸς, καὶ ἰδιαίτερος ἡ νεολαία, νὰ συμμετέχῃ εἰς τὴν προσπάθειαν ἀναπτύξεως.

29. Φυσικὰ, εἰς ὅλους αὐτοὺς τοὺς τομεῖς ὁ ρυθμὸς προόδου εἶναι συνδεδεμένος μὲ τὸν πληθυσμὸν περὶ τοῦ ὁποίου ἐκάστοτε πρόκειται. Ἡ μείωσις τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι βεβαίως σημαντικὸν πρόβλημα διὰ μερικὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας, δι' ὠρισμένας μάλιστα ἐξ αὐτῶν ἡ ἄνιστος κατανομή τοῦ πληθυσμοῦ δημιουργεῖ ἰδιαζούσας δυσκολίας. Ἐν τούτοις ἐκεῖ ὅπου πρέπει πρωτίστως νὰ ἀναζητηθῇ τὸ σπουδαιότερον ἐμπόδιον διὰ τὴν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν πρόδον τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξιν περιοχῶν, εἶναι ἡ ὑπερμετρος δημογραφικὴ αὐξήσις τῶν πλείστων ἐξ αὐτῶν.

Τὸ ἔτος 1960 δύο ἄτομα ἐπὶ τριῶν ἔξων εἰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν περιοχάς. Τὸ ἔτος 1980 ἡ ἀναλογία θὰ εἶναι πιθανῶς 3 πρὸς 4, ὑπάρχουν δὲ βάσιμοι ἐλπίδες ὅτι ὁ πληθυσμὸς τοῦ κόσμου θὰ ὑπερβῇ τὰ 4.250 ἑκατομ. κατοίκων (περὶ τὰ μέσα τοῦ 1965 ὑπελογίσθη ὅτι ὁ πληθυσμὸς ἔφθασε τὰ 3.295 ἑκατ.). Ἡ αὐξήσις τοῦ παγκοσμίου ἀστικού πληθυσμοῦ, τῆς ὁποίας ὁ ρυθμὸς εἶναι ταχύτερος τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τοῦ γενικοῦ πληθυσμοῦ, ἐξηκολούθησεν ἄνευ διακοπῆς τόσοσιν εἰς τὰς ἀνεπτυγμένας ὅσον καὶ εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας. Ὑπάρχει πρόβλεψις ὅτι κατὰ τὸ 1980 περίπου τὸ ἑν τρίτον τοῦ πληθυσμοῦ θὰ ᾖ εἰς ἀστικά κέντρα.

Αἱ ἐπιπτώσεις αὐτοῦ τοῦ ἄνευ προηγουμένου ρυθμοῦ τῆς δημογραφικῆς αὐξήσεως ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως προεκάλεσαν τὴν γενικὴν ἀνησχίαν, μερικαὶ δὲ χώραι υἰοθέτησαν μέτρα πρὸς περιορισμὸν τῶν γεννήσεων. Εἰς ἄλλας χώρας αἱ κυβερνήσεις ἐνεθάρρυναν τὴν δημιουργίαν προγραμμάτων ἐλέγχου τῶν γεννήσεων χωρὶς νὰ ἔχουν ἐπίσημως υἰοθετήσει

μέτρα οἰκογενειακοῦ προγραμματισμοῦ.

30. Ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ὡς ἄνω περιγραφείσης καταστάσεως τὰ συμπεράσματα τῶν Γραμματέων καὶ αἱ ἀπαντήσεις τῶν κυβερνήσεων εἰς τὸ ἐρωτηματολόγιον τὸ ὁποῖον ἀπηύθυναν πρὸς αὐτάς ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς παρουσίας ἐρευνῆς, εἶναι ἰδιαίτερος πρόσφορα διὰ τὸ θέμα τῆς διεθνούς βοηθείας εἰς τὸν τομέα τῆς ἀναπτύξεως.

Ἐκτὸς μερικῶν ἐξαίρέσεων, ἡ ἔννοια τῆς κοινωνικῆς ἀναπτύξεως παραμένει πολὺ περιορισμένη εἰς τὰς περισσότεράς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας. Γενικῶς, αἱ ἀνάγκαι εἰς τὸν τομέα τῆς ἀναπτύξεως ἐξακολουθοῦν ἀκόμη νὰ κινῶνται πρωταρχικῶς βάσει τῶν κατὰ παρόδοσιν οἰκονομικῶν κριτηρίων.

Τὰ κοινωνικὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα θέτει ἡ ἀνέργεια καὶ ἡ ὑποαπασχόλησις, ἡ κακὴ διατροφή, ἡ κακὴ ὑγεία καὶ αἱ ἀνεπαρκεῖς πιστώσεις διὰ τὴν Παιδείαν ὡς καὶ αἱ ἀκατάλληλοι κατοικίαι, θεωροῦνται ὡς συνέπεια τοῦ μέχρι σήμερον ἐπιτευχθέντος χαμηλοῦ ἐπιπέδου οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ὡς καὶ τὸν ἀτελὲς μεθόδον αἱ ὁποῖαι ἐνηρμόστησαν διὰ τὴν πραγματοποιήσιν τῆς καὶ μόνον κατὰ δευτέρου λόγον ὡς πραγματικὸν ἐμπόδιον εἰς αὐτήν. Μολοντοὶ οἱ Γραμματεῖς ἐσημείωσαν ὅτι ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν αὐξάνει ἡ τάσις υἰοθέτησεως καὶ ἐφαρμογῆς ἐνιαίας μεθόδου οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν προγραμμάτων, αἱ ὑπάρχουσιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου πληροφορίαι δεικνύουν ὅτι πολλοὶ προγραμματισταὶ πιστεύουν ὅτι τὸ καλύτερον μέσον πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἀναπτύξεως συνίσταται εἰς τὸν χειρισμὸν τῶν οἰκονομικῶν ἀποκλειστικῶς δυνάμεων.

31. Εἰς τὰ σύγχρονα προγράμματα πολλῶν χωρῶν δίδουν, φαίνεται, μικρὸν σχετικὸς σημασίαν εἰς τὴν κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν ἐπειδὴ δὲν θεωροῦν αὐτὴν ὡς δυναμικὸν παράγοντα τῆς ἐξασφαλίσεως τοῦ ἀνθρώπινου δυναμικοῦ, τῆς κοινωνικῆς ἐξελίξεως καὶ τῆς μεταρροπῆς τῆς δομῆς καὶ τῶν θεσμῶν ἐκ τῶν ὁποίων ἐξαρτᾶται ἡ ἐθνικὴ ἀνάπτυξις.

Ἡ ἔκφρασις κοινωνικῆς ἀνάπτυξεως λαμβάνεται γενικῶς ὡς συνάντησιν ὠρισμένων ὑπηρεσιῶν κοινωνικῆς προστασίας ἢ ὠρισμένων τύπων κοινωνικῆς προνοίας ἢ καὶ ἐπὶ μέρους προγραμμάτων τομῶν νινῶν τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς ὑγείας.

Ἀκόμη καὶ εἰς τὰς χώρας ὅπου κατ' ἀρχὴν ἀναγνωρίζεται ἡ ἄξια τῶν κοινωνικῶν παραγόντων διὰ τὸν τομέα τῆς ἀναπτύξεως, τὸ ἐθνικὸν πρόγραμμα οὐδεμίαν θέσιν δίδει εἰς τὰς κοινωνικὰς πλευράς τῆς ἀναπτύξεως καὶ συνήθως περιορίζεται εἰς τὸ νὰ ἀπαριθμῇ ὠρισμένον ἀριθμὸν προγραμμάτων ἀφορώντων εἰς τὸν κοινωνικὸν τομέα. Ὡς ἐκ τούτου συχνὰ παραμελοῦνται αἱ κοινωνικαὶ καὶ ἀνθρώπιναι πλευραὶ σημαντικῶν οἰκονομικῶν ἢ τεχνικῶν προγραμμάτων, ἂν καὶ οἱ Γραμματεῖς ἀνεκάλυψαν μερικὰς παρηγορητικὰς ἐξαιρέσεις αὐτοῦ τοῦ κανόνος. Εἰς μίαν ἐκ τῶν χωρῶν τὰς ὁποίας ἐπεσκέ-

φθησαν, ό κοινωνιολόγος εις τόν όποιον είχαν ανατεθή ευρυ πρόγραμμα έρευνας τών ύπογειών ύδάτων ειργάζεται εν στενή συνεργασία μέ τον οικονομολόγον υπάλληλον τόν ασχολουμένον εις τό αυτό πρόγραμμα. "Εν άλλο ευρύτατον πρόγραμμα τού όποιου η εκτελεσις απαιτεί ειδικούς περισσότερων επιστημονικών κλιωων προβλεπει ευυς εξ αρχής οραστήριότητα κοινωνικου προγραμματισμου.

32. Οι Γραμματείς απεφανθησαν ότι αι δυσκολίαι τας όποιας υετεί η ισόρροπος χαραξις τής οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής οφειλονται εις πολλους λογους. Ια προγράμματα εθνικού προγραμματισμου οια την αναπτύξιν δέν αντικατοπτρίζουν την αλληλενέργειαν την υφισταμενην μεταξυ τών οικονομικών, κοινωνικών και θεσμικών παραγόντων ως και τών παραγόντων διοικήσεως τής αναπτύξεως.

Οι ειδικοί έπι τού προγραμματισμού δέν θεωρούν ότι η κοινωνική ανάπτυξις έχει μεγάλην σημασίαν και δύναται νά επηρεάση την οικονομικήν πρόοδον και τόν εκσυγχρονισμόν τής κοινωνίας εκ τών όποιων εξαρτώνται η άνώψωσις τού ρυθμού τής παραγωγικοτήτος και η βελτίωσις τών συνθηκών τής ζωής. Αυτό οφείλεται εις πολλούς λογους κοινωνικής και οικονομικής φύσεως.

Η κοινωνική ανάπτυξις υπό την ευρέαν έννοιαν τού όρου επιβάλλει γενικην αναθεώρησιν τής κλίμακος τών αξιών, τών συνηθειών και τών θεσμών ως και τών σχέσεων, αι όποιαι υπάρχουν μεταξύ τών ομάδων και τών τάξεων τού πληθυσμού. Πρόκειται περί ζητημάτων λεπτών, τά όποια απαιτούν την υιρόβητησιν πολιτικής και μέτρων μακράς πνοής μη άποειδόντων ευθύς άμέσως παρά ελάχιστα αισθητά άποτελέσματα, και διά τά όποια δέν υπάρχουν λύσεις πρωτότυποι ευκόλως εφαρμόσιμοι εις τάς διαζούσας συνθήκας εκάστης χώρας.

β) "Εφ' όσον οι διαθεσιμοι οικονομικοί πόροι είναι άρκετοι, τά οικονομικά και τεχνικά προγράμματα εφαρμόζονται ευκολότερον τών «κοινωνικών» και αι λύσεις αι όποιαι εδόθησαν εις άλλας χώρας εφαρμόζονται κατά γενικόν κανόνα ευκολότερον. "Επί πλέον είναι φυσικόν νά αναμένεται ότι τά προγράμματα αύτο τό είδους δίδουν ταχύτερον άποτελέσματα περισσότερον συγκεκριμένα. "Ως εκ τούτου, άλλωστε, προσφέρουν καλύτερας δυνατότητας συνεχοδύς προσελκύσεως επενδύσεων και χείρων ύψηλότερου γοήτρου.

γ) Τό προσωπικόν τών εθνικών οργανισμών προγραμματισμού άποτελείται συχνά από οικονομολόγους και διοικητικούς υπάλληλους, οι όποιοι δέν έχουν άρκετήν πείραν τών ανθρώπινων, κοινωνικών και θεσμικών πλευρών μιάς ισόρροπου στρατηγικής τής ανάπτυξεως, η δέν είναι πεπεισμένοι διά τόν ρόλον τόν όποτον δύναται νά διαδραματίσουν οι κοινωνικοί παράγοντες εις την ένίσχυσιν και διατήρησιν τής οικονομικής άνόδου.

"Εξαιρέσει τού προγραμματισμού τού έργατικού δυναμικού, τής παιδείας και τής υγείας, μερικοί προγραμματισται ότιδήποτε έχει σχέση μέ τό «κοινωνικόν» τό θεωρούν εκ τών προτέρων άξιον διά τό περιθώριον και διά τάς τελευταίας θέσεις προτεραιότητος. Δέν δίδουν παντοτε την έξελσαν προσοχήν εις την μεταξύ τών τομέων σχέσιν αναλογίας ούτε εις τούς κοινωνικούς παράγοντας οι όποιοι έχουν επιπτώσεις έπί τού εθνικού προγραμματισμού και έπι τής εκτελέσεως τού σχεδίου. "Όταν υπάρχουν ομάδες κοινωνικού προγραμματισμού, αύται δέν ασχολούνται κυρίως παρά μόνον μέ τόν συντονισμόν τών, και τοιουτοτρόπως ό πραγματικός προγραμματισμός ύποτίθεται ότι πραγματοποιείται ύπο τών "Υπουργείων εις τά όποια ύπάρχουν οι διάφοροι τομείς του. "Όταν εφισκώμεν προγραμματιστάς εις τόν κοινωνικόν τομέα, πρόκειται συνήθως περί ειδικών τεδ προγραμματισμού εις ένα όρισμένον τομέα, π.χ. εις την εκπαίδευσιν ή την υγείαν. "Όσον άφορξ εις τας κοινωνικάς πλευρας τών οικονομικών προγραμμάτων, παρά μόνον απασχολούνται συνήθως μόνον την στιγμήν καθ' ήν αναφύονται σοβαρά προβλήματα εκτέλεσεως ή και επιπτώσεις κοινωνικής φύσεως μη δύναμει να προβλεφθύν, μέ άλλους λογους πολύ άργά διά νά εξασφαλισθί η επιτυχία ενός σχεδίου.

δ) "Όρισμένα διμερή προγράμματα δέν δίδουν ιδιαίτεραν προσοχήν εις την ισόρροπημένην ανάπτυξιν. Την βοήθειαν την έννοούν μέσα εις τό άύστηρη σύγκριμένον πλαίσιον τών σχεδίων. Είς ό,τι έχει σχέση μέ την κοινωνικήν ανάπτυξιν πολλά προγράμματα ενδιαφέρονται ευθέως δι' όρισμένους μόνον τομείς, π.χ. την παιδείαν και την υγείαν. "Επειδή η διμερής βοήθεια προφανέστατα είναι τό σημαντικότερον στοιχείον εις τόν τομέα τής εξωτερικής βοήθειας τών εθνικών προγραμμάτων, η σημασία η όποια δίδεται εις τά οικονομικά και τεχνικά σχέδια έχει την τάσιν νά επηρεάζι τό όλον πρόγραμμα, εις τρόπον ώστε νά δημιουργή έλλειψιν ισόρροπίας μεταξύ τών διαφόρων τομέων και νά ένισχύι την διάχυτον γνώμην ότι άποτελούν τό άντικείμενον χωριστής μελέτης εκ μέρους τών κυβερνήσεων. Παρά ταύτα οι Γραμματείς επιθυμούν νά τονίσουν ότι εκτιμούν πολύ την συμβολήν η όποια παρέχεται κατά την παροδσαν περίοδον εις την κοινωνικήν ανάπτυξιν έντός τού πλαισίου όρισμένων προγραμμάτων.

ε) Παρά τόν μεγάλον αριθμόν αποφάσεων τής Γενικής Συνελεύσεως και τού Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου (τών όποιων έγινε μνεία εις τό τμήμα Ι) σχετικώς μέ την σημασίαν τού ισόρρόπου προγραμματισμού, αύτός ούτος ό "Οργανισμός τών "Ηνωμένων "Εθνών μόλις αρχίζει νά εφαρμόξι τάς ιδικάς του άρχάς διά μέσου τών προγραμμάτων του τεχνικής συνεργασίας και επομένως εις την πραγματικότητα δέν κατώρθωσεν εις όσον βαθμόν όφειλε

νά θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν μεθόδους προσηρμοσμένας εἰς τὰς συνθήκας τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξιν χωρῶν. Ἡ κερχωρισμένη ἐξέτασις τῶν κοινωνικῶν καὶ οἰκονομικῶν ζητημάτων εἰς τὸ Οἰκονομικὸν καὶ Κοινωνικὸν Συμβούλιον, ὅπου ἐξετάζονται ὑπὸ διαφορετικῶν ἐπιτροπῶν, ἐκρίθη ὑπὸ τῶν Γραμματεῶν ὡς ἐνδεικτικὴ τῆς διαφορᾶς ἡ ὁποία ὑπάρχει μεταξύ ἀφ' ἑνὸς μὲν τῶν ἀποφάσεών του, αἱ ὁποῖαι λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν τὸν ἰσορροπὸν χαρακτηρὰ τῆς ἀναπτύξεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς πρακτικῆς τῆς ὁποίας ἐν τῇ πράξει ἠκολούθησεν ὁ Ὄργανισμός τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

III. συστάσεις

Σύστασις 1η: Αἱ Ὄργανώσεις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν θὰ ἔπρεπε νὰ υποστηρίξουν σθεναρῶς τὴν ἀρχὴν καὶ τὰς μεθόδους τῆς ἰσορροποῦ ἀναπτύξεως καὶ νὰ πράττουν τὸ πᾶν διὰ τὴν ἀποτελεσματικὴν ἐφαρμογὴν τῆς πολιτικῆς αὐτῆς εἰς τὰ προγράμματα τῶν τεχνικῆς συνεργασίας.

Σύστασις 2α: Ὑπάρχει τρόπος νὰ ἐνισχυθῇ ἡ ἱκανότης τῶν ὁποίων ἔχουν αἱ Ὄργανώσεις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν νὰ παρέχουν εἰς τὰς κυβερνήσεις βοήθειαν στήριζομένην εἰς τὰς κοινωνικὰς πλευρὰς μιᾶς ἰσορροποῦ ἀναπτύξεως.

Σύστασις 3η: Ἐπιβάλλεται νὰ ὀρίσθῃ σαφέστερον ὁ ρόλος ποῦ πρέπει νὰ διαδραματίζουν τὰ Ἐξωτερικὰ Γραφεῖα τοῦ Προγράμματος τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν εἰς τὴν προαγωγὴν καὶ τὸν συντονισμόν τῶν δραστηριοτήτων τῆς τεχνικῆς συνεργασίας τῶν Ὄργανώσεων τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν εἰς τὸν κοινωνικὸν τομέα.

Σύστασις 4η: Ἐπιβάλλεται ἐπίσης νὰ αὐξηθῇ περὶ σφόδρον ἡ εὐρεία συνεργασία μεταξύ τῶν Ὄργανώσεων τῶν ὁποίων εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς Ἑδρας ὅσον καὶ εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν Περιφερειακῶν Γραφείων τοῦ ΟΗΕ.

Σύστασις 5η: Ἐπιβάλλεται νὰ καταβληθοῦν νέαι προσπάθειαι μὲ σκοπὸν τὸν προγραμματισμὸν τῆς βοηθείας διὰ τὴν ἀνάπτυξιν σχεδιαζόμενον μᾶλλον ἀναλόγως τῶν (ἀναπτυξιακῶν) ἀναγκῶν τῶν διαφόρων χωρῶν παρὰ βάσει ἀλληπαλλήλων ἀλλὰ χωριστῶν σχεδίων (προγραμμάτων).

Σύστασις 6η: Ἐπιβάλλεται ἡ λήψις τῶν ἐνδεικνυμένων μέτρων διὰ νὰ προκληθῇ μεγαλύτερον ἐνδιαφέρον τῶν Διεθνῶν Οἰκονομικῶν Ὄργανισμῶν διὰ τὸν κοινωνικὸν τομέα τῶν προγραμμάτων ἀναπτύξεως.

Σύστασις 7η: Καλὸν θὰ ἦτο νὰ μελετηθῇ ἡ ἐξέυρεσις νέων μέσων βοηθείας τῶν Κυβερνήσεων πρὸς χρηματοδότησιν τῶν δαπανῶν τῆς χώρας τῶν, τῶν σχετικῶν μὲ τὰ προγράμματα κοινωνικῆς ἀναπτύξεως.

Σύστασις 8η: Θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπανεξετασθῇ ὁ συσχετισμὸς ὁ ὑπάρχων μεταξύ τῶν δραστηριοτήτων τῆς

διμεροῦς τεχνικῆς βοηθείας καὶ τῶν δραστηριοτήτων τῆς πολυμεροῦς τεχνικῆς βοηθείας διὰ νὰ ἐνισχυθοῦν οἱ ὑφιστάμενοι ἤδη τύποι συνεργασίας, νὰ εὐρεθοῦν νέοι τύποι τῶν ὁποίων εἰς τὸ ἐπίπεδον τοῦ προγραμματισμοῦ ὅσον καὶ εἰς τὸ τῆς ἐκτελέσεως, καὶ νὰ ἐνθαρρυνθοῦν αἱ προσπάθειαι τῶν μὴ κυβερνητικῶν ὀργανώσεων.

Σύστασις 9η: Οἱ πόροι τοῦ Τακτικοῦ Προγράμματος Τεχνικῆς Βοηθείας τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἐπὶ ἔθνικῳ ἐπίπεδῳ, θὰ ἔπρεπε νὰ οἰατίζονται διὰ τὴν κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν δημοσίαν διοίκησιν. Οἱ πόροι τοῦ Προγράμματος τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποβλέπουν περὶ σφόδρον εἰς τὰς κοινωνικὰς πλευρὰς τῆς ἀναπτύξεως.

Σύστασις 10η: Ἐπιβάλλεται νὰ ληφθοῦν τὰ κατάλληλα μέτρα πρὸς διευκόλυνσιν τῶν δραστηριοτήτων αἱ ὁποῖαι ἀφορῶν εἰς τὰς κοινωνικὰς πλευρὰς τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως.

Σύστασις 11η: Θὰ ἔπρεπε νὰ δοθῇ μεγαλύτερα εὐδελγία εἰς τὴν βοήθειαν καὶ αὐτὴ νὰ λάβῃ νέας μορφάς.

Σύστασις 12η: Ἐπιβάλλεται νὰ μελετηθῇ τὸ ταχύτερον ἡ δυνατότης καὶ νὰ ληφθῇ πρόνοια χρησιμοποίησεως ἐθελοντῶν εἰς τὰ προγράμματα τεχνικῆς συνεργασίας τοῦ συστήματος τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

83. Οἱ Γραμματεῖς τοῦ ΟΗΕ ἠκούσαν πολλὰς καὶ λέγεσθαι ὅτι συχνὰ οἱ ἐμπειρογνώμονες καὶ οἱ τοπικοὶ σύμβουλοι δὲν ἐχρησιμοποιοῦνται πλήρως, καθόσον οἱ ἐν λόγῳ εἰδικοί δὲν ἡσχολοῦντο εἰμὴ μόνον μὲ τὴν ἐπεξεργασίαν τῆς ἀκολουθητέας πολιτικῆς καὶ τῶν προγραμμάτων. Αὐτοὶ δὲν ἠδύναντο νὰ ἐνδιαφερθοῦν ὅσον ἔπρεπε διὰ τὴν πραγματοποιήσιν τῶν σχεδίων, ἡ καὶ ὅταν ἀκόμη ἀνέτιθεντο εἰς αὐτοὺς καθήκοντα πραγματοποιήσεως συγκεκριμένων ἔργων, ἔστεροῦντο συνήθως τοῦ εἰδικοῦ ἐνδιαμέσου, ἥτοι μεσολαβοῦντος μεταξύ αὐτῶν τῶν ἰδίων καὶ τοῦ ὑπὸ ἐκτέλεσιν ἔργου προσωπικοῦ, ἐνθ' ὅθι ἤρκει νὰ ἐκπαιδευθοῦν μερικὰ άτομα ἐπὶ τοποῦ διὰ νὰ καλύπτουν τὰς ἐκάστοτε παρουσιαζόμενας ἀνάγκας.

84. Οἱ Γραμματεῖς διεπίστωσαν ὅτι εἰς τὰ προγράμματα τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ὑπάρχει θέσις δι' ἐθελοντὰς πολλῶν ἀρμοδιοτήτων—ἀπὸ τῆς ἀρμοδιότητος τῶν συνταξιούχων τῶν ἐχόντων διοικητικὴν ἢ ἐπαγγελματικὴν πείραν μέχρι τῆς τῶν πτυχιούχων τῆς Μέσης καὶ Τεχνικῆς Ἐκπαίδεως—ἀντιστοιχῶς ἀναλόγων πρὸς διαφορετικοὺς τύπους ἐργασιῶν. Ἐν τούτοις παρετηρήθη ὅτι κυρίως ὑπάρχει ἀνάγκη ἀτόμων ἐχόντων πανεπιστημιακὴν ἢ τεχνικὴν ἐκπαίδευσιν καὶ ἱκανῶν νὰ ἐκτελοῦν καλῶς, ὑπὸ τὴν δέουσαν γενικὴν διεύθυνσιν, τὰ παιδαγωγικὰ καὶ τεχνικὰ καθήκοντα τὰ ὁποῖα ἀνέτειλιν εἰς αὐτὰ.

85. Εἰς τὸν κοινωνικὸν τομέα προσφέρονται πολ-

λαι δραστηριότητες εις τούς εργαζομένους ως έθελοντάς. Οί διεθνείς έθελονται είναι, ως εκ της φύσεώς των, οί περισσότερον παντός άλλου ένδεδειγμένοι να άποτελέσουν και μόνον διά της παρουσίας των τó υπόδειγμα εις αξιολόγους τομείς διά τούς όποιους πολλαί κυβερνήσεις εξαιτούνται κατά την παρούσαν περίοδον διεθνή βοήθειαν, π.χ. εις τόν τομέα της ένθαρρύνσεως της νεολαίας πρós μεγαλυτέραν συμμετοχήν εις την έθνικην ανάπτυξιν, εις τά παιδαγωγικά καθήκοντα, εις τās νοσοκομειακάς φροντίδας και τās συναφείς δραστηριότητας, ως έπίσης και εις την έκλαίκευσιν της ιδέας της έθελοντικής εργασίας.

86. Έπί πλέον ή ένεργός και επί πολυεθνικής βάσεως συμμετοχή των ένδεδειγμένων νέων εις την διεθνή προσπάθειαν ανάπτυξεως και συνεργασίας δύνανται να εξηρητηθή κατά τρόπον άμεσον την τόσον σημαντικήν ύπόθεσιν της ειρήνης, τó σεβασμού και της άμοιβαίας μεταξύ των λαών κατανοήσεως εις την όποιαν είναι άφωτισμένα τά 'Ηνωμένα Έθνη. Τά προγράμματα της δευτέρας Δεκαετίας της ανάπτυξεως έχουν ήδη μεγάλην ανάγκην να ένισχυθούν με όλα τά μέσα τά τείνοντα εις την διευρύνσιν της εις αυτά συμμετοχής των έθελοντών νέων.

87. Εις ώρισμένας εκ των χωρών τās όποιās έπεσκέφθησαν οί Γραμματείς διεπίστωσαν ότι οί έθελονται τούς όποιους έπρομήθευσαν έπί διμερούς βάσεως έπετέλεσαν σοβαράν εργασία, και ότι ή παρουσία των εξειτημόν, έστω και προσωρινώς, διότι έπείρεται την κάλυψιν σημαντικών κενών εις τās τάξεις των στελεχών.

Άλλα όμως χώραι όσάκις έχρησιμοποίησαν τās υπηρεσίας έθελοντών τó έπραξαν μετά τινος δυσπιστίας ως πρós τά κίνητρα τά όποια ήνάγκασαν τās ξένας άρχάς να προσφέρουν τās υπηρεσίας των έν λόγω έθελοντών. Διότι συνέβη την προσφοράν έθελοντών να άπορρίψουν ώρισμένοι χώραι, και μάλιστα χώραι εις τās όποιās ή συμβολή των, από πλειυράς τεχνικής, θά ήτο σημαντική και θά έκάλυπτε πραγματικά κενά.

Μερικά χώραι δέν έστερξαν να δεχθούν ειμή περιουσιόμενον άριθμόν έθελοντών προερχομένων εξ αυτής ή εκείνης της χώρας, διότι έφοβούντο μήπως αί ιδέαι ή ή φιλοσοφία των χωρών της προελεύσεώς των επηρεάσουν ίσχυρότατα τó έθνικόν των κοινωνικοπολιτιστικόν επίπεδον (culture nationale). Αί αντιρήσεις αúται ίσως ήτο δυνατόν να υπερνικηθούν και νά δοθ ή εις πολλούς νέους των χωρών εκείνων, αί όποιαί δέν έχουν υπηρεσίας έθελοντών εις ύπερπόντιους περιοχάς, ή δυνατότης να εργασθούν εις τó έξωτερικόν άν συντρέξουν αί κάτωθι προϋποθέσεις:

α) Περισσότεραι χώραι να προμηθεύουν έθελοντάς.

β) Περισσότεραι χώραι να φροντίσουν να δημι-

ουργήσουν πολυεθνικάς ομάδας έθελοντών υπό την διοίκησιν και τόν έλεγχον έμπειρογνωμόνων του 'Οργανισμού των 'Ηνωμένων Έθνών.

γ) Οί έθελονται νά συνεργάζονται με τούς συναδέλφους των των άλλων έθνών και νά συμβάλουν να προαχθή ή εις διαφόρους χώρας κίνησις πρós αναδείξιν έθνικών έθελοντών.

Πρόοδος πρós την κατεύθυνσιν αúτην είναι δυνατόν να πραγματοποιηθή διά διεθνούς συντονισμού των έθελοντικών οργανώσεων με την βοήθειαν των πόρων των έθνικών προγραμμάτων και την συμμετοχήν των μη κυβερνητικών οργανώσεων.

88. Αί χώραι αί όποιαί θά ήτο δυνατόν να ώφεληθούν περισσότερο εκ της παρουσίας των έθελοντών και αί όποιαί έπιθυμούν να τούς άποκτήσουν είναι συχνά αί όλιγότερον ικαναί νά συντηρήσουν αúτους εις τās περιοχάς όπου τούς χρειάζονται. *Ώρισμένοι εκ των πόρων οί όποιοί διατίθενται διά την ανάπτυξιν θά ήτο δυνατόν να μεταφερθούν διά τās δαπάνας προτύπων σχεδίων εγκαταστάσεως πολυεθνικών ομάδων εις ώρισμένας χώρας. Έάν τó πείραμα επιτύχη θά ήτο δυνατόν νά εξαγγελή η έπ' αúτης της βάσεως πρόγραμμα ευρύτερον.*

89. Οί Γραμματείς συνιστούν θεν:

α) Νά άρχίσ η μελέτη της χρησιμοποίησεως και της χρηματοδοτήσεως έθελοντών διά των προγραμμάτων τεχνικής συνεργασίας των 'Ηνωμένων Έθνών. 'Η μελέτη αúτη πρέπει να θεωρηθή την άπόφασιν 849 (XXII) του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου ως θεμελιώδες κείμενον των 'Ηνωμένων Έθνών ρυθμιζόν την χρησιμοποίησιν έθελοντών.

β) Νά καταρτισθούν, έν συνεννοήσει με τās ενδιαφερομένας κυβερνήσεις, μερικά πρότυπα προγράμματα διά την χρησιμοποίησιν έθελοντών κατά την τεχνικήν συνεργασία.

90. Οί Γραμματείς είναι πεπεισμένοι ότι τó επίπεδον ζωής των έθελοντών θά έναυμονίζεταί με τó του τοπικού πληθυσμού. Τó πρόγραμμα των 'Ηνωμένων Έθνών διά την ανάπτυξιν ως και τά άλλα όργανα χρηματοδοτήσεως θά έπρεπε να επανεξετάσουν τόν τρόπον με τόν όποιον είναι δυνατόν να συμβάλλουν εις τά τοπικά έξοδα των έθελοντών (βλέπε Σύστασιν 7) εις περίπτωσιν καθ' ήν ή φιλοξενούσα Κυβέρνησις άδυνατεί νά άντεπεξέλθ η εις αúτά.¹

Σύστασις 13η: Κατά την χορήγησιν βοήθειας διά την κοινωνικήν ανάπτυξιν επιβάλλεται νά συμπεριλαμβάνονται κατάλληλα μέτρα κοινωνικής άγωγής εις τρόπον ώστε νά ένθαρρυνθή ή συμμετοχή

1. Τó Ταμείον των 'Ηνωμένων Έθνών διά τά παιδιά (FISE-UNICEF) ήκολούθησε αúτην την μέθοδον και ένεκαινισατέ την πολιτικήν της βοήθειας διά την καθιέρωσιν Προγραμμάτων έντοπιών έθελοντών διά της χρηματοδοτήσεως μέρους των δαπανών λειτουργίας των προτύπων προγραμμάτων, κυρίως εις ό,τι άφορά εις την έκπαίδευσιν, και τóυτο διά νά υπερνικηθούν αί άρχικαί δυσκολαί.

τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν.

91. Σήμερον, εποχὴν κατα τὴν ὁποίαν ὁ ὑπὸ ἀνάπτυξιν ὡς καὶ ὁ ανεπτυγμένος κόσμος γνωρίζουν παραοίαν κοινωνικὴν ἐξελίξιν, ἀποτελεῖ πρωταρχικὴν ἀνάγκην οἱ εἰδικοὶ τοῦ ὕψους τὸν προγραμματιστῶν, τῶν οἰοικητικῶν καὶ τῶν κοινωνικῶν ἐρευνητῶν καὶ παιδαγωγῶν, νὰ παρακολουθοῦν μαθημάτων μετεκπαίδευσως καὶ συναλλαγῶς. Αὐτὸ αλλωστε εἶναι ἐξ ἴσου σημαντικὸν καὶ διὰ τοὺς ἐπιφορτισμένους μὲ τὴν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν τῶν προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ κατωτέρου προσωπικοῦ.

92. Θὰ ἔπρεπε νὰ ληφθῇ πρόνοια δημιουργίας καταλλήλων ἰδρυμάτων μετεκπαιδεύσεως ἐπὶ ἀνωτέρου μορφωτικοῦ καὶ επαγγελματικοῦ ἐπιπέδου ὡς καὶ κατα τὴν διάρκειαν τῆς ἀσχολήσεως. Ἐπιβάλλεται νὰ καταβληθῇ μεγαλυτέρα προσοχὴ εἰς τὴν διακρίβωσιν ὁρισμένων καθηκόντων καὶ λειτουργιῶν τῆς κοινωνικῆς ἀναπτύξεως, ὅτι αὐτὸ ἐπιρεάζει κατὰ τρόπον αποφασιστικόν τὴν ἐκλογὴν τῶν μεθόδων καὶ τοῦ καταλλήλου ἐπιπέδου ἐκπαίδευσως, τὴν στρατολόγησιν καὶ τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ προσωπικοῦ, καὶ τὸν προγραμματισμόν.

93. Πρέπει νὰ δημιουργηθοῦν προσφορὰ μέσα ἐκπαίδευσως στελεχῶν διὰ νὰ δυνάμει νὰ ἀνταποκριθῶν εἰς τὰς τοπικὰς ἀνάγκας καὶ διὰ νὰ ἐμποδισθῇ ἡ ἀποχώρησις προσωπικοῦ. Ἡ ἀνύψωσις τοῦ ἐπιπέδου ἀμοιβῆς εἶναι τὸ μοναδικόν καὶ ἀποτελεσματικώτερον μέσον ἀνυστολῆς τῆς ἀποχωρήσεως τῶν εἰδικῶν. Πρέπει νὰ δοθῇ ἰδιαίτερα σημασία εἰς τὴν διατήρησιν τῶν ὑψηλοτέρων σταθερῶν τύπων (normes) ἐκπαίδευσως τῶν εἰδικῶν εἰς τὴν κοινωνικὴν προστασίαν καὶ τοὺς συναφεῖς τομεῖς, προκειμένου κυρίως περὶ τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξιν χωρῶν.

94. Πρέπει νὰ προωθηθῇ καὶ νὰ ἐνισχυθῇ ἡ συμμετοχὴ τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὰ προγράμματα μέσῳ τῆς κοινοτικῆς ἀναπτύξεως καὶ τῶν συναφῶν πρὸς αὐτὴν προγραμμάτων. Διότι εἶναι ἀπαραίτητον εὐθὺς ἀπὸ τοῦ σχεδιασμοῦ ἐνὸς προγράμματος νὰ ἐξασφαλισθῇ ἐν πρώτοις ἡ προσχώρησις τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἡ ἀπὸ μέρους τοῦ ἐπιδίδους κατανόησις ἀνεῦ τῶν ὁποίων ὑπάρχει κίνδυνος νὰ ἀγνοήσῃμεν τὰς δυσκολίας ἢ καὶ νὰ ἐκτεθῶμεν εἰς ἀποτυχίαν, ἰδίως ὅταν ἀναλαμβάνομεν προγράμματα ἀξιοποιήσεως τῶν ἐκ τῶν ὑδραυλικῶν ἔργων πόρων, βελτιώσεως τῶν χρησιμοποιούμενων εἰς τὴν γεωργίαν τεχνικῶν μεθόδων, ὡς καὶ τοῦ ὑγειονομικοῦ καὶ σχολικοῦ ἐξοπλισμοῦ.

95. Ἡ ἐνθάρρυνσις τῆς *προσωπικῆς προσπάθειας* τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν καταλλήλων πρὸς τὸν μεθόδων δύνανται νὰ συμβάλουν κατὰ τρόπον ἄμεσον καὶ σημαντικόν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν. Διὰ τοῦτο παρετήρηθη κυρίως εἰς τοὺς τομεῖς τῆς γεωργίας καὶ τῆς κατοικίας, ὅτι τὰ προγράμματα τεχνικῆς βοηθείας ἀσφαλῶς δὲν θὰ ἀπέδιδον τόσον καλὰ ἀποτελέσματα οὔτε κἂν θὰ ἦτο δυνατόν

νὰ ἐκτελεστοῦν κατὰ τρόπον οἰκονομικῶς βιώσιμον, ἐὰν δὲν εἶχε εἰς αὐτὰ δοθῇ μεγάλη θεσις εἰς τὴν προσωπικὴν προσπάθειαν τῶν ευεργετούμενων.

96. Ἡ *δημιουργία ὁργανισμῶν* διὰ τῆς καθιερώσεως θεσμῶν, οἱ ὁποῖοι νὰ εὐνοοῦν τὴν αὐξήσιν τοῦ ἐπιπέδου τῆς παραγωγικότητος καὶ τῆς ζωῆς, εἶναι νεμελιωοῦς παραγῶν τῆς οἰοικασίας τῆς ἀναπτύξεως. Αὐτοὶ προϋποθετοῦν τὴν συστάσιν καὶ συστημатικὴν λειτουργίαν οἰοικητικῆς ὑποδομῆς, ὁργανώσεων καὶ κοινωνικῶν ἰορυμάτων εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν ἐπὶ μερὺς ὁμασῶν τῆς κοινότητος, εἰς τρόπον ὥστε ὁ πληθυσμὸς ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ὁδηγηθῇ νὰ συμμετεχῇ εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν προγραμμάτων ἀναπτύξεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ διευκολυνθῇ ἡ διαδικασία τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ οἰα τοῦ ὁποῖου ἀ ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρῳ θὰ δυνηθοῦν νὰ ἐκμεταλλεθοῦν κατὰ τρόπον ἐπιμελεστέρον τὰς ἐπιστημονικὰς καὶ τεχνικὰς ἀνακαλύψεις. Πρὸς αὐτὸν τὸν ἀντικειμενικὸν σκοπὸν θὰ ἐπρεπε νὰ προσανατολισθῇ μία ἐπνρξημένη βοήθεια τοῦ Ὁργανισμοῦ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ συνδεομένων ὁργανώσεων.

Σύστασις 14η: Πρέπει νὰ ἀναληφθῇ μελέτῃ τῆς ἐπιθεώσεως τῶν κοινωνικῶν καὶ θεσμικῶν παραγόντων ἐπὶ τῶν προγραμμάτων ἀναπτύξεως.

97. Ὑπάρχει ἡ γνώμη ὅτι τὰ σοβαρὰ προβλήματα καὶ αἱ ἀποτυχίαι ποὺ διεπιστώθησαν ὀφείλονται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὸ γεγονός ὅτι δὲν ἐδόθη ἡ δέουσα προσοχὴ εἰς τοὺς κοινωνικοὺς παράγοντας ὡς καὶ εἰς τὸν ἀνθρώπινον συντελεστὴν κατὰ τὸν προγραμματισμόν καὶ τὴν ἐκτέλεσιν προγραμμάτων.

98. Ἐντὸς τοῦ συστήματος τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν ἐμελετήθη σοβαρῶς μέχρι σήμερον ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς τῆς βελτιώσεως τῶν προγραμμάτων τεχνικῆς συνεργασίας. Διὰ τοῦτο οἱ Γραμματεῖς συνιστοῦν ὥπως ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὰ ὁργανικὰ ἰδρύματα καὶ τὰς ἐνδιαφερομένας κυβερνήσεις (καὶ ὅπου αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατόν, μὲ τὴν σύμπραξιν τῶν ἐμπειρογνομήνων) τὸ Πρόγραμμα τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν διὰ τὴν Ἀνάπτυξιν καὶ ἡ Παγκόσμιος Τράπεζα ἀναλάβουν τὴν μελέτην *μερικῶν οἰκονομικῶν καὶ τεχνικῶν προγραμμάτων* διὰ νὰ προσδιορισθοῦν αἱ ἐπ' αὐτῶν ἐπιπτώσεις τῶν τῶν κοινωνικῶν καὶ θεσμικῶν παραγόντων ὅσον καὶ τοῦ ἀνθρώπινου συντελεστοῦ ἐντὸς τοῦ συνόλου τῶν ὁρισθέντων ἀντικειμενικῶν στόχων τῶν ἐν λόγῳ προγραμμάτων, ἰδίως δὲ ὅπως ἀναλάβουν τὰ μακροπρόθεσμα οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐπενδύσεων τῆς κυβερνήσεως καὶ τῶν διεθνῶν ἰδρυμάτων. Αἱ μελέται αὗται θὰ ἐπιτρέψουν νὰ ἀποκομίσωμεν πλῆθος πολυτιμῶν πληροφοριῶν, αἱ δὲ κυβερνήσεις ὡς καὶ αἱ ὁργανώσεις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν θὰ δύνανται νὰ ἐμπνευσθοῦν ἐξ αὐτῶν διὰ τὰς μελλοντικὰς τῶν δραστηριοτήτας εἰς τὸν τομεῖα τῆς τεχνικῆς συνεργασίας.

Ἡ ἀποστολὴ τῶν εἰδικῶν Γραμματέων τοῦ ΟΗΕ

ἐγεννήθη ὡς θεσμός ἐκ τῆς βαθείας ἀνησυχίας τὴν ὁποίαν προεκάλει ἡ κοινωνικὴ κατάσταση εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας. Εἰς πολλὰς ἐξ αὐτῶν ἡ ἀπόστασις μεταξὺ τῆς ἐπιδιώξεως καλυτέρας ζωῆς καὶ τῆς συχνότητος τῆς πραγματοποιήσεώς της διαρκῶς αὐξάνει καὶ δημιουργεῖ σοβαρὰν κοινωνικὴν ἔντασιν. Ἡ ἀνάγκη ἀποτελεσματικωτέρας τεχνικῆς συνεργασίας εἰς τὸν τομέα τῆς κοινωνικῆς ἀναπτύξεως πάντοτε ἐμφανίζεται περισσότερον ἐπείγουσα εἰς τὰ διευθυντικὰ ὄργανα τοῦ Ὁργανισμοῦ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ὡς καὶ εἰς τὰς εἰδικὰς ὁργανώσεις του. Οἱ Γραμματεῖς πιστεύουν ὅτι συνέβαλον εἰς τὴν ἱκανοποίησιν αὐτῆς τῆς ἀνάγκης διὰ τῆς παροχῆς συμβουλῶν εἰς τὰς ὁργανώσεις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ὡς πρὸς τὰ μέσα ἐπαυξήσεως τῆς χρησιμότητος τῆς βοηθείας τὴν ὁποίαν αὐταὶ παρέχουν εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας εἰς τὸν τομέα τῶν κοινωνικῶν πλευρῶν τῆς ἀναπτύξεως.

Ἡ σημασία τὴν ὁποίαν ὅλοι ἀποδίδουν εἰς τὴν ἀποστολὴν τῶν Γραμματέων γίνεται ἀκόμη μεγαλύτερα ἐὰν ἐξετάσωμεν αὐτὴν εἰς τὰ πλαίσια τῶν προετοιμασιῶν τῆς δευτέρας Δεκαετίας τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν.

Ἡ πρώτη Δεκαετία εἶχε ρίψει ὅλον σχεδὸν τὸ βάρος τῶν φροντίδων τῆς εἰς τοὺς οἰκονομικοὺς στόχους. Οἱ Γραμματεῖς ἐλπίζουν ὅτι ἡ ἐκθεσίς των καὶ αἱ συστάσεις των θὰ συντελέσουν νὰ υἱοθετηθῇ, κατὰ τὴν δευτέραν Δεκαετίαν τῆς ἀναπτύξεως, μία περισσότερον ἰσορροπημένη ἄποψις, ὅπου θὰ ἔχουν ἀρκετὴν θέσιν αἱ κοινωνικαὶ πλευραὶ τῆς ἀναπτύξεως.

Οἱ Γραμματεῖς, συγκεκινημένοι ἐξ ὧν εἶδον καὶ ἤκουσαν εἰς τὰς χώρας τὰς ὁποίας ἐπεσκέφθησαν, ἐλπίζουν ὅτι ἡ παρούσα ἐκθεσίς θὰ μεταφρασθῇ εἰς ἔργα συγκεκριμένα καὶ ἀναποκρινόμενα εἰς τὰς δικαίας προσδοκίας τῶν κατοίκων τῶν ἐν λόγῳ χωρῶν.

«Ἡ μεγάλη ἀνάπτυξις τῆς οἰκονομικῆς καὶ πνευματικῆς ἐπικοινωνίας τῶν ἔθνῶν ποὺ χαρακτηρίζει τὴν ἐποχὴν μας δημιουργεῖ ἀναγκαιῶς δεσμούς καὶ κοινὰ στοιχεῖα πολιτισμοῦ μεταξὺ τῶν διαφόρων ἔθνῶν. Ἀποτέλεσμα τῆς ἐξελίξεως αὐτῆς δὲν θὰ εἶναι... ἡ ἐξάλειψις τῶν ἐθνικῶν διαφορῶν, ἐκτὸς ἴσως μερικῶν συγχωνεύσεων συγγενῶν ἔθνῶν. Διότι, παρ' ὅλην τὴν διεθνῇ ἐπικοινωνίαν, ἡ ἀκτινοβολία κάθε πολιτισμοῦ ἔχει περιορισμένα ὅρια. Αἱ κλιματολογικαὶ διαφοραὶ, οἱ διάφοροι χαρακτῆρες καὶ ἰδιοφυαὶ τῶν λαῶν, ἡ δημιουργία καὶ ἄλλων ἐξ ἴσου ζωτικῶν πολιτισμῶν τὴν περιορίζουν. Ἐξ ἄλλου, παρ' ὅλας τὰς ὁμοιότητας τῶν ἔθνῶν ποὺ προκαλεῖ ἡ δημιουργία κοινῶν στοιχείων πολιτισμοῦ, ὑπάρχει εἰς κάθε ἔθνος καὶ τάσις ἀτομικοῦ, δηλ. ἐπιτάσεως τῆς ἰδιορρυθμίας τοῦ ἐθνικοῦ του χαρακτῆρος».

Ἀλεξάνδρου Παπαναστασίου, «Ὁ Ἐθνικισμός», εἰς *Ἐπιθεώρησιν τῶν Κοινωνικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν* (τόμ. Ι, τεύχ. Α', Σεπτ.-Δεκ. 1916)· πρβλ. καὶ *Μελέται, Λόγοι, Ἀρθρα*, Ἀθῆναι 1957, σελ. 257-258.